

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2023-326

3.5.2023

Gjensidige Forsikring ASA

Retts hjelp

Pålegg fra styret i borettslag mot to andelseiere – én eller flere tvister?

Sikrede fremsatte krav under retts hjelpdekningen i innboforsikringen etter å ha fått pålegg om fjerning av installert varmepumpe fra styret i borettslaget han var andelseier i. Tilsvarende pålegg var gitt en annen andelseier, som var representert ved samme advokat som sikrede. Foretaket bekreftet dekning på kr 50 000, under henvisning til at samlet erstatning for samtlige parter på samme side i én tvist var begrenset til forsikringssummen på kr 100 000, og at sikrede og den andre andelseieren måtte anses som parter i en fellestvist mot borettslaget. Sikrede krevde dekning inntil forsikringssummen på kr 100 000 og anførte at han var part i en egen tvist. Han viste i den forbindelse til at de to sakene var på helt forskjellige stadier, at pålegget gjaldt sikredes andel i borettslaget, og at det var særlige forhold som gjorde seg gjeldende i hans sak. Nemndas flertall kom til at det dreide seg om to individuelle tvister, og viste blant annet til at det ikke var sammenheng mellom kravene fordi det dreide seg om individuelle varmepumper med forskjellige eiere.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 50 000

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for retts hjelp og spørsmål om det foreligger én eller to tvister.

Sikrede er én av to andelseiere i et borettslag som har bestridt pålegg fra styret om fjerning av installert varmepumpe.

Sikredes innboforsikring omfatter dekning av "Rimelige og nødvendige utgifter til advokat" "Når sikrede er part i tvist". Om begrepet tvist sier vilkårene:

Hva er en tvist?

- Tvist foreligger når et fremsatt krav er bestridt, helt eller delvis - muntlig eller skriftlig
- Spørsmål om det er en eller flere tvister avgjøres etter en helhetsvurdering. I vurderingen av om det er en tvist vektlegges blant annet følgende;
 - om kravene har samme årsak eller gjelder samme underliggende faktum
 - om det er nær sammenheng mellom kravene
 - om kravene gjelder samme gjenstand, kontrakt eller tap
- En tvist anses ikke for å være flere tvister selv om saken består av flere individuelle spørsmål som fremmes i flere saker

Vilkårene har også følgende bestemmelser:

Forsikringssum og egenandel

- Den samlede erstatning ved hver tvist er begrenset til den forsikringssum som fremgår av forsikringsbeviset.

- (...)

- Erstatningen er under enhver omstendighet begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken.

- Dersom det er flere parter på samme side, er den samlede erstatning for samtlige parter på samme side, begrenset til den forsikringssum som fremgår av forsikringsbeviset.

- (...)

Sikrede fikk 23.2.22 pålegg om fjerning av varmepumpe og tilbakestilling av fasade, som ble fulgt opp med et søksmålsvarsel 22.5.22. Som følge av manglende etterlevelse av pålegget, skal det i ettertid ha blitt gitt et salgspålegg.

Etter henvendelse fra sikrede sendte foretaket 2.6.22 ut en dekningsbekreftelse. Foretaket anså sikrede som part i en fellestvist mot borettslaget angående fjerning av varmepumpene, og la til grunn en maksimal utbetaling på kr 50 000 under henvisning til at det var to parter på samme side i tvisten.

Sikredes advokat presiserte i e-post 8.6.22 at:

De er flere i borettslaget som vil kunne ha samme interesse, men tvisten med borettslaget gjelder individuelt for hver andelseier i form av salgspålegg på den enkelte andelen. Sakene er på forskjellige stadier. Dersom... (sikredes) sak havner i retten sak vil det være ... (sikrede) alene som vil være saksøkt fordi det er deres bolig som borettslaget forsøker å tvangsselge. (...)

Foretaket fastholdt i e-post 13.6.13 sitt syn, som ble imøtegått av sikrede i e-post neste dag.

Saken ble brakt inn for Finansklagenemnda ved klage fra sikredes advokat 28.11.22. I klagen fremkom det at sikredes advokat også representerte den andre andelseieren som hadde fått salgspålegg av styret i borettslaget.

Sikrede krever dekning for inntil forsikringssummen på kr 100 000 og anfører at hans tvist mot styret i borettslaget er uavhengig av den andre andelseierens sak. De to sakene er på helt forskjellige stadier ettersom den andre saken allerede står for domstolen, mens sikrede bare har mottatt et varsel før salgspålegg. Salgspålegget gjelder sikredes andel i borettslaget, og det er videre forhold som er særegne for sikredes sak. Som advokat for både sikrede og den andre andelseieren, vil advokaten kunne spare noe tid, men det vil resultere i at det medgår færre timer med advokatbistand for sikrede, ikke at hans sak ikke anses som en egen tvist. Dersom sakene forenes til samlet behandling i retten, noe som er tvilsomt, vil sikrede derimot akseptere at det anses som én tvist. Det kan ikke være avgjørende at andelseierne er representert ved samme advokat. Sikrede har videre helseutfordringer som krever særskilt dokumentasjon som vil bli fremlagt i nær fremtid. Det er også særlige forhold i naboens livssituasjon (små barn) som gjør at vedkommende har egne utfordringer til bevis i saken ift. borettslagets anførsler om at varmeproblemet kan løses ved å lufte med vinduer.

Forsikringsforetaket avviser ansvar utover halve forsikringssummen og anfører at sikrede er part i en fellestvist mot borettslaget som gjelder krav om fjerning av varmepumpe som er satt opp av seksjonseierne. Begge seksjonseiere er representert ved samme advokat. Hver av dem dekkes da med halvparten av forsikringssummen på kr 100 000 i henhold til vilkårene.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig inntil forsikringssummen på kr 100 000

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen og Hege Sundby, bemerker:

Flertallet mener sikrede må gis medhold.

Sikredes rettshjelpdekning har i utgangspunktet en forsikringssum på kr 100 000 som gjelder for hver tvist. Foretaket anfører imidlertid at sikredes tvist er del av en fellestvist mellom to parter, og at ansvaret derfor er begrenset til 50 %.

Forsikringsvilkårene har følgende klausul:

- Dersom det er flere parter på samme side, er den samlede erstatning for samtlige parter på samme side, begrenset til den forsikringssum som fremgår av forsikringsbeviset.

Bestemmelsen sier at forsikringssummen også gjelder "Dersom det er flere parter på samme side". Det fremgår ikke direkte om dette gjelder flere motparter eller flere parter på sikredes side. Men ved flere motparter i samme tvist vil forsikringssummen uansett være begrenset til forsikringssummen, så for denne situasjonen er det ikke nødvendig med en begrensning. Skal klausulen ha noen betydning, må den derfor gjelde flere parter på sikredes side. Det fremgår ikke direkte om klausulen også gjelder hvor de øvrige parter er dekket under en annen forsikring, men hvis det er flere parter under sikredes forsikring, vil forsikringssummen uansett være begrenset til kr 100 000, jf. ovenfor. Klausulen må følgelig gjelde flere parter på sikredes side under flere forsikringer.

Spørsmålet blir derfor om det foreligger én eller to tvister. Dette er regulert som følger:

- Spørsmål om det er en eller flere tvister avgjøres etter en helhetsvurdering. I vurderingen av om det er en tvist vektlegges blant annet følgende;
 - om kravene har samme årsak eller gjelder samme underliggende faktum
 - om det er nær sammenheng mellom kravene
 - om kravene gjelder samme gjenstand, kontrakt eller tap
- En tvist anses ikke for å være flere tvister selv om saken består av flere individuelle spørsmål som fremmes i flere saker

Sakene dreier seg om to krav fra borettslaget med pålegg om fjerning av en varmepumpe etterfulgt av et salgspålegg. Kravene har derfor ikke "samme underliggende faktum", men gjelder to handlinger fra to separate andelseiere. Dette er samme type faktum, men ikke samme faktum. Kravene må forutsettes å være hjemlet i samme lov- eller vedtektsbestemmelse, men dette betyr ikke at kravene har "samme årsak". Årsaken til påleggene er at handlingene er rettstridige, men det dreier seg om to handlinger og følgelig ikke samme årsak i den forstand at samme rettstridige handling er en nødvendig betingelse for pålegget. Heller ikke om man ser situasjonen fra de sikredes side dreier det seg om samme underliggende faktum/felles årsak når det dreier seg om to krav om å få beholde varmepumpene. Sakene kan etter flertallets mening derfor ikke sammenlignes med situasjonen hvor flere festere er i tvist med en bortfester om regulering av festeavgift, hvor det dreier seg et felles reguleringskrav (FinKN 2022-433) eller hvor flere seksjonseiere reiser hovedsakelig samme mangelskrav mot felles utbygger (FinKN 2019-746). Sakene har større likhetstrekk med FinKN 2017-798, hvor det dreide seg om individuelle misligholdskrav fra flere boligeiere mot samme utbygger som ble regnet som flere tvister.

Det er heller ikke sammenheng mellom kravene fordi det dreier seg om individuelle varmepumper med forskjellige eiere, og kravene gjelder forskjellige gjenstander – flere varmepumper. Det er ikke tidsmessig sammenheng fordi sakene er på forskjellige stadier, og det dreier seg om individuelle tap.

Foretaket viser til at seksjonseierne er representert ved samme advokat, men dette er ikke avgjørende etter vilkårene og kan i seg selv ikke være avgjørende for grensen mellom én og flere tvister. Slik disse vilkårene er formulert mener flertallet det dreier seg om to individuelle tvister.

Nemndas mindretall, Trine Vøien, bemerker:

Mindretallet har kommet til en annen konklusjon og er av den oppfatning at det foreligger en felles tvist for sikrede og den andre andelseieren i tråd med tidligere nemndspraksis, jf. især FinKN 2022-493 og 2019-746.

Det er på det rene at det dreier seg om samme type krav i begge saker – nemlig et pålegg om fjerning av varmepumpene etterfulgt av et salgspålegg. Påleggene er hjemlet i samme lov – og vedtektsbestemmelser, gjelder samme type installasjon (varmepumpe), er fremmet av samme part (borettslagsstyret) og har etter mindretallets oppfatning samme årsak – nemlig brudd på vedtekts-/lovbestemmelser. Med andre ord er det faktiske og rettslige grunnlaget likt i begge sakene, og så vidt mindretallet kan se intet til hinder for subjektiv kumulasjon og/eller forening av saker etter reglene i tvisteloven. Partene er også representert ved samme advokat, som også bekrefter at dersom sakene på sikt skulle bli kumulert/forent i domstolsystemet, så er disse å betrakte som en felles tvist. Hensyns – og formålsbetraktninger bak vilkårsbestemmelsen slår etter dette inn fullt ut etter mindretallets oppfatning. Det forhold at påleggene tidsmessig ikke er sammenfallende finner mindretallet for sin del mindre grunn til å legge vekt på da årsaken til dette ikke er opplyst, herunder kan bero på rene tilfeldigheter, samtidig som det må antas at rettskraftig avgjørelse i én av sakene vil bli styrende for løsningen av den andre. Mindretallet finner heller ikke grunnlag for å legge vekt på at de sikrede – på sikt og forutsatt at styret i borettslaget gis medhold i sin begjæring om tvangssalg – risikerer å bli påført forskjellige tap.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).